

MATKAILUREITTEJÄ SUOMESSA

1 9 3 3

DANNING

MATKAILUREITTEJÄ SUOMESSA 1933

KOSKIVENE OULUJOESSA.

JULKAISIJA
SUOMEN MATKAILIJAYHDISTYS

HUOMAUTUKSIA.

Kaikki seuraavassa mainittavat aikataulut ovat voimassa aikana 1/6—31/8 1933, mikäli ei toisin mainita.

Painatuksen jälkeen aikatauluihin ja hintoihin tehdyistä muutoksista julkaisija ei vastaa. Matkustajia pyydetään itse vertaamaan lähtö- ja tuloaikoja voimassaolevan »Suomen Kulkuneuvojen» numeron aikatauluihin.

Suomen Matkailijayhdistyksen jäsenet saavat 10 %:n alennuksen yhdistyksen majoissa ja liikennereiteillä voimassaolevista hinnoista.

MERKKIEN SELITYKSIÄ.

s = sunnuntaisin, *m* = maanantaisin, *ti* = tiistaisin, *k* = keskiviikkoisin, *to* = torstaisin, *p* = perjantaisin, *l* = lauantaisin.

☼ = arkipäivinä.

Milloin aikatauluissa ei ole päivämerkintöjä, liikenne on jokapäiväinen.

1. 2. 3. (rautatieaikatauluissa) = vaunuluokka.

☛ ..... = makuuvaunu.

..... = pikajuna.

Makuuvaunujen kulusta on yksityiskohtaiset tiedot »Suomen Kulkuneuvoissa».

PAIKANNIMIHAKEMISTO.

(Numerot viittaavat reittien numeroihin.)

Aavasaksa 16	Kontiomäki 7, 11	Rovaniemi 14, 15
Antrea 10, 11	Kotka 5	Ruovesi 3
Aulanko-Karlberg 2	Kouvola 4, 5, 7	Saimaa 9
Elisenvaara 11, 12	Kuopio 7, 9, 13	Salmijärvi 15
Elvenes 15	Kuusamo 14	Savonlinna 8, 9, 12
Enontekiö 16	Lahti 4, 6	Simola 4, 9
Haapamäki 2, 12	Lappeenranta 9	Sortavala 11
Hanko 1	Leppävirta 9	Suursaari 5
Heinola 4	Liinahamari 15	Tampere 2, 3
Heinävesi 9	Mikkeli 7, 8	Tolvajärvi 11
Helsinki 1, 2, 4, 5	Muhos 11	Tornio 2, 16
Hämeenlinna 2, 3	Naantali 1	Turku 1
Imatra 9, 10	Näsijärvi 3	Vaala 11
Ivalo 15	Olavinlinna 8, 12	Vaitolahti 15
Joensuu 8, 11, 13	Oulu 2, 11, 14	Valamo 11
Jokiniemi 15	Oulujoki 11	Vehoniemi 3
Jyväskylä 6, 12	Paanajärvi 14	Vesijärvi 4, 6
Kajaani 7	Petsamo 15	Viipuri 4, 10, 11
Kangasala 3	Pieksämäki 7, 12	Vilppula 2, 3
Kauliranta 16	Pielinen 11	Virrat 3
Kemi 2, 15	Porvoo 1	Virtaniemi 15
Kirkenes 15	Puijo 7	Vuoksenniska 9, 10
Kirkkonieki 15	Punkaharju 12	Vuonismaa 11
Koli 11	Päijänne 6	Yläluostari 15
Kolttakongas 15	Riihimäki 2, 4	Ähtäri 2, 3

MATKUSTAMINEN SUOMESSA.

Rautatieliikenne. Henkilöliikennettä välittävät pikajunat ja matkustajajunat. Pikajunissa on yleensä 1., 2. ja 3. luokan vaunuja (paikkalippu 1. lk. 20: —, 2. lk. 10: — ja 3. lk. 5: —), matkustajajunissa vain 2. ja 3. luokan vaunuja. Tupakoitsijoille ja tupakoitsemattomille on varattu eri vaunut tai vaunun-osastot. Makuuvaunua käytettäessä on lunastettava matkalipun lisäksi makuusijalippu (1. lk. 120: —, 2. lk. 60: — ja 3. lk. 30: —). Makuusijalippu voidaan tilata enintään 14 päivää aikaisemmin kuin makuusija tarvitaan sekä makuuvaunun lähtöasemalta että kaikilta muiltakin asemilta (viimeksimainitussa tapauksessa tilausmaksu 5: —). Ravintolavaunu seuraa pikajunia Helsingin—Viipurin, Helsingin—Turun ja Helsingin—Tampereen välillä.

3. luokan matkalippujen hinnat käyvät selville allaolevasta taulukosta (2. luokan lipun hinta on vastaava 3. luokan lipun hinta lisättynä 50 %:lla, 1. luokan lipun hinta 3-kertainen 3. luokan lipun hinta):

km	pen-niä	km	pen-niä	km	pen-niä	km	pen-niä	km	pen-niä	km	pen-niä
2	2 00	62	16 50	145	37 00	280	66 00	420	90 00	610	115 00
4	2 00	64	17 00	150	38 00	285	66 00	425	91 00	620	116 00
6	2 00	66	17 50			290	67 00			630	117 00
8	2 50	68	18 00	155	39 00	295	68 00	430	92 00	640	118 00
10	3 00	70	18 50	160	40 00	300	69 00	435	92 00	650	119 00
				165	41 00			440	93 00	660	120 00
12	3 50	72	19 00	170	42 00	305	70 00	445	94 00	670	121 00
14	4 00	74	19 50	175	44 00	310	71 00	450	95 00	680	122 00
16	4 50	76	20 00			315	72 00			690	123 00
18	5 50	78	21 00	180	45 00	320	73 00	455	95 00	700	123 00
20	6 00	80	21 00	185	46 00	325	74 00	460	96 00		
				190	47 00			465	97 00	710	124 00
22	6 50	82	22 00	195	48 00	330	75 00	470	98 00	720	125 00
24	7 00	84	22 00	200	49 00	335	76 00	475	98 00	730	126 00
26	7 50	86	23 00			340	77 00			740	126 00
28	8 00	88	23 00	205	50 00	345	78 00	480	99 00	750	127 00
30	8 50	90	24 00	210	51 00	350	78 00	485	100 00		
				215	52 00	355	79 00	490	100 00	760	128 00
32	9 00	92	24 00	220	53 00	360	80 00	495	101 00	770	128 00
34	10 00	94	25 00	225	54 00	365	81 00	500	102 00	780	129 00
36	10 50	96	25 00			370	82 00			790	130 00
38	11 00	98	26 00	230	55 00	375	83 00	510	103 00	800	130 00
40	11 50	100	26 00	235	56 00			520	104 00		
				240	58 00	380	84 00	530	106 00	850	138 00
42	12 00	105	27 00	245	59 00	385	84 00	540	107 00	900	146 00
44	12 50	110	29 00	250	60 00	390	85 00	550	108 00	950	154 00
46	13 00	115	30 00			395	86 00			1000	162 00
48	13 50	120	31 00	255	61 00	400	87 00	560	109 00	1200	195 00
50	14 00	125	32 00	260	62 00			570	111 00	1400	227 00
				265	63 00	405	88 00	580	112 00	1600	260 00
52	14 00	130	33 00	270	64 00	410	89 00	590	113 00	1800	292 00
54	14 50	135	34 00	275	65 00	415	89 00	600	114 00	2000	324 00
56	15 00	140	36 00								
58	15 50										
60	16 00										

Yksinkertainen matkalippu on voimassa enintään 50 km:n matkalla ainoastaan leimaamispäivän, yli 50 km:n matkalla viisi päivää, leimaamispäivä lukuunotettuna. Matka voidaan keskeyttää kerran, mutta matkalippu on silloin keskeytysasemalla leimautettava.

Pitempiä kiertomatkoja varten tarkoitettuja kuponkilippuja myydään matkatoimistoista, kaikilta kaupunkiasemilta sekä eräiltä muilta suuremmilta asemilta. Koko kuponkilipun hinta on sama kuin kaikkien siihen sisältyvien rautatie-, laiva- ja muiden kuponkien yhteenlaskettu hinta, siihen lisättynä 8: — 1. lk:n, 4: — 2. lk:n ja 2: — 3. lk:n lipusta. Matka voidaan keskeyttää jokaisella rautatieasemalla, jolloin lippu muilla paitsi kupongin pääteasemilla on leimautettava. — Jonkin yhdistyksen tai seurueen järjestämään kiertomatkaan osallistuvat voivat saada n. s. seuruelipun muodossa 25 %:n alennuksen lipun hinnasta, mikäli osanottajia on 3. luokkaa käytettäessä vähintään 20, 2. luokkaa käytettäessä vähintään 15.

Matkatavara kuljetetaan matkatavaravaunussa erityisen taksan mukaan. Jokaiselle asemalle voidaan jättää matkatavaraa säilytettäväksi (säilytysmaksu 1:— kollilta vuorokaudessa). Asemilla on saatavina matkatavaravakuutuksia Eurooppalaisessa Tavara- ja Matkatavaravakuutus-Oy:ssä (vakuutusmaksu 2:— 1.000 mk:n vakuutussummasta).

Kaikilla suuremmilla asemilla on asemaravintola.

Laivaliikennettä ylläpidetään sekä rannikko- että sisävesillä. Kaikissa tärkeimmillä matkailureiteillä kulkevista laivoissa on hyttipaikkoja sekä hyvät ravintolat.

Autoliikennettä ylläpitävät sekä auto-omnibussit että henkilövaunut. Osa autolinjoja on yhdysliikenteessä valtionrautateiden kanssa; paikkoja yhdysliikenteessä olevien autolinjojen autoihin voidaan tilata rautatieasemilta. Linja-autojen taksat ovat 40—70 penniä km:ltä.

Lentoliikennettä ylläpitää Aero Oy. kotimaassa Helsingin — Turun välillä.

Aikataulustot. Suomen Matkailijayhdistys julkaisee aikataulustoa »Suomen Kulkuneuvot» (hintaa 7:—), joka ilmestyy 1/1, 1/5, 1/6 ja 1/10 ja sisältää rautateiden aikataulut sekä höyrylaivojen ja linja-autojen kulkuvuorotietoja.

Matkatoimistot. Suomen ainoa täydellinen matkatoimisto on Suomen Matkatoimisto, Helsinki, P. Esplanadikatu 19 (haaraliike Stockmannin tavaratalossa). Koulumatkailutoimisto, Helsinki, Ratakatu 2, järjestää koulu- ja seuramatkoja.

Tiedonantotoimistoja. Suomen Matkailijayhdistys, Helsinki, P. Esplanadikatu 21 (kesäk. 1 p:stä Aleksanterinkatu 7 A), laatii maksutta matkasuunnitelmia ja antaa tietoja matkoista Suomessa. Savonlinnassa yhdistyksellä on kesäisin tiedonantotoimisto Nälkälinnassa. Matkailijayhdistyksen osastot ylläpitävät tiedonantotoimistoja Kotkassa Uudessa Paperikaupassa, Kirkkokatu 9, Kuopiossa Vuorikatu 23:ssa ja Viipurissa Pyöreässä tornissa. Sitäpaitsi Matkailijayhdistyksen asiamiehet neiti Ester Nikkinen Oulussa (Oy. Matkatarvike, Asemakatu 12, tai Torikatu 4, Kolmio) ja herra Otto Rytkönen Rovaniemellä antavat tietoja matkailijoille.

Varsinais-Suomen Matkailuyhdistyksellä on oma tiedonantotoimistonsa Turussa, Uudenmaank. 1. Tampereella antaa matkatiedonantoja Matkatoimisto Sampo, Kauppatori 1.

Matkaoppaat ja kartat. Suomen Matkailijayhdistys on julkaissut joukon Suomen eri matkailuseutuja selostavia matkaoppaita, joita on saatavissa julkaisijalta ja kirjakaupoista. — Maanmittaushallituksen julkaisemat Suomen kartta (karttakirja, mittakaava 1:400.000, hinta 100:—) ja Suomen pienois-kartta (karttakirja, mittakaava 1:1.750.000, hinta 25:—) ovat matkailijalle suositeltavimmat yleiskartat. Autoilijoita varten maanmittaushallitus on julkaissut Autoilijan tiekartan (karttakirja, mittakaava 1:750.000, hinta 80:—) sekä Suomen tiekartan (12 lehteä, jokainen erikseen pahvikansissa, mittakaava 1:200.000, 1:400.000 tai 1:1.000.000, hinta 30:— lehdeltä).

Hotellit ja ravintolat. Pääkaupungissa ja suurimmissa maaseutukaupungeissa on ensiluokkaisia hotelleja. Niiden hinnat ovat: 1 hengen huone 35:— alkaen, lounas 15—25:—, päivällinen 20—35:—, illallinen 25—40:—. Muiden hotellien ja matkustajakotien hinnat ovat halvemmat. Juomarahoja annetaan 10—15 % laskun määrästä, jollei laskuun jo ole merkitty lisäystä palveluksesta. Matkailukauden aikana on syytä etukäteen tilata hotellihuoneet joko sähköitse tai kirjeellisesti.

Ravintoloissa maksaa aamiainen 10—25:—, päivällinen 15—25:— ja illallinen 15—30:—, yksinkertaisemmissa ruokaloissa vähemmän, kahviloissa kahvi ja kahvileipä 4—8:—.

Täysihoidto maksaa hotelleissa 60—100:— ja täysihoidtoloissa 25—60:— päivässä.

KIERTOMATKOJA SUOMESSA.

Jäljempänä kuvattavia matkailureittejä voidaan eri tavoin yhdistellä pitemmiksi kiertomatkoiksi. Seuraavassa mainitaan muutamia suosituimpia kiertomatkoja opastukseksi matkasuunnitelmia tehtäessä (lyhennykset: j = junassa, l = laivassa, a = autossa, m = moottoriveneessä, v = koskiveneessä; ensimmäinen hinta käytettäessä 1. luokkaa laivassa ja 2. luokkaa junassa, toinen hinta käytettäessä 2. luokkaa laivassa ja 3. luokkaa junassa; matkakustannuksiin ei ole sisällytetty makuupaikkalippujen hintoja):

1. Helsinki $\rightarrow j \rightarrow$ Viipuri $\rightarrow j \rightarrow$ Imatra $\rightarrow j \rightarrow$ Vuoksenniska $\rightarrow l \rightarrow$ Savonlinna $\rightarrow l \rightarrow$ Punkaharju $\rightarrow j \rightarrow$ Savonlinna $\rightarrow l \rightarrow$ Kuopio $\rightarrow j \rightarrow$ Kajaani $\rightarrow j \rightarrow$ Vaala $\rightarrow v/j \rightarrow$ Muhos $\rightarrow j \rightarrow$ Oulu $\rightarrow j \rightarrow$ Tampere ($\rightarrow j \rightarrow$ Hämeenlinna) $\rightarrow j \rightarrow$ Helsinki tai Turku (reitit 4, 10, 9, 12, 9, 7, 11, 2; väh. 8 päivää; hinta 735: 50 tai 514: —).
2. Helsinki $\rightarrow j \rightarrow$ Kuopio $\rightarrow l \rightarrow$ Savonlinna $\rightarrow l \rightarrow$ Punkaharju $\rightarrow j \rightarrow$ Savonlinna $\rightarrow l \rightarrow$ Vuoksenniska $\rightarrow j \rightarrow$ Imatra $\rightarrow j \rightarrow$ Viipuri $\rightarrow j \rightarrow$ Helsinki $\rightarrow j \rightarrow$ Turku (reitit 4, 7, 9, 12, 9, 10, 4, 1; väh. 6 päivää; hinta 520: — tai 341: —).
- 3a. Helsinki $\rightarrow j \rightarrow$ Viipuri $\rightarrow j \rightarrow$ Imatra $\rightarrow j \rightarrow$ Sortavala $\rightarrow l \rightarrow$ Valamo $\rightarrow l \rightarrow$ Sortavala $\rightarrow j \rightarrow$ Vuonisahti $\rightarrow m \rightarrow$ Koli $\rightarrow m \rightarrow$ Vuonisahti $\rightarrow j \rightarrow$ Joensuu $\rightarrow l \rightarrow$ Savonlinna $\rightarrow l \rightarrow$ Punkaharju $\rightarrow j \rightarrow$ Savonlinna $\rightarrow l \rightarrow$ Lappeenranta $\rightarrow j \rightarrow$ Helsinki $\rightarrow j \rightarrow$ Turku (reitit 4, 10, 11, 8, 12, 9, 4, 1; väh. 10 päivää; hinta 729: — tai 491: —).
- 3b. Helsinki $\rightarrow j \rightarrow$ Viipuri $\rightarrow j \rightarrow$ Imatra $\rightarrow j \rightarrow$ Sortavala $\rightarrow l \rightarrow$ Valamo $\rightarrow l \rightarrow$ Sortavala $\rightarrow j \rightarrow$ Vuonisahti $\rightarrow m \rightarrow$ Koli $\rightarrow m \rightarrow$ Vuonisahti $\rightarrow j \rightarrow$ Vaala $\rightarrow v/j \rightarrow$ Muhos $\rightarrow j \rightarrow$ Oulu $\rightarrow j \rightarrow$ Tampere ($\rightarrow j \rightarrow$ Hämeenlinna) $\rightarrow j \rightarrow$ Helsinki tai Turku (reitit 4, 10, 11, 2; väh. 7 päivää; hinta 733: — tai 535: —).
4. Helsinki $\rightarrow j \rightarrow$ Lappeenranta $\rightarrow l \rightarrow$ Savonlinna $\rightarrow l \rightarrow$ Punkaharju $\rightarrow j \rightarrow$ Sortavala $\rightarrow l \rightarrow$ Valamo $\rightarrow l \rightarrow$ Sortavala $\rightarrow j \rightarrow$ Imatra $\rightarrow j \rightarrow$ Viipuri $\rightarrow j \rightarrow$ Helsinki $\rightarrow j \rightarrow$ Turku (reitit 4, 9, 12, 11, 10, 4, 1; väh. 7 päivää; hinta 527: — tai 346: —).
5. Helsinki $\rightarrow j \rightarrow$ Lahti $\rightarrow l \rightarrow$ Jyväskylä $\rightarrow j \rightarrow$ Punkaharju $\rightarrow j \rightarrow$ Savonlinna $\rightarrow l \rightarrow$ Vuoksenniska $\rightarrow j \rightarrow$ Imatra $\rightarrow j \rightarrow$ Viipuri $\rightarrow j \rightarrow$ Helsinki $\rightarrow j \rightarrow$ Turku (reitit 4, 6, 12, 9, 10, 4, 1; väh. 5 päivää; hinta 482: — tai 318: —).
6. Helsinki $\rightarrow j \rightarrow$ Lahti $\rightarrow l \rightarrow$ Jyväskylä $\rightarrow j \rightarrow$ Vilppula $\rightarrow l \rightarrow$ Ruovesi $\rightarrow l \rightarrow$ Tampere ($\rightarrow j \rightarrow$ Hämeenlinna) $\rightarrow j \rightarrow$ Helsinki tai Turku (reitit 4, 6, 12, 2, 3, 2; väh. 4 päivää; hinta 286: — tai 202: —).
7. Helsinki $\rightarrow j \rightarrow$ Hämeenlinna $\rightarrow a \rightarrow$ Kangasala $\rightarrow a \rightarrow$ Tampere $\rightarrow j \rightarrow$ Turku tai Helsinki (reitit 2, 3, 2; väh. 3 päivää; hinta 141: — tai 104: —).
8. Oulu $\rightarrow j \rightarrow$ Rovaniemi $\rightarrow a \rightarrow$ Ivalo $\rightarrow a \rightarrow$ Liinahamari $\rightarrow a \rightarrow$ Salmijärvi $\rightarrow a/m \rightarrow$ Koltaköngäs $\rightarrow m/a \rightarrow$ Salmijärvi $\rightarrow a \rightarrow$ Ivalo $\rightarrow a \rightarrow$ Rovaniemi $\rightarrow j \rightarrow$ Oulu (reitit 2, 15; väh. 7 päivää; hinta 661: — tai 607: —).

Eri reittien yhdistelymahdollisuuksia esittää havainnollisesti takakannella oleva kaaviokartta.

MATKAILUREITTEJÄ SUOMESSA.

Seuraavassa esitetään Suomen tärkeimmät matkailureitit aikatauluineen ja lyhyine paikkakuntakuvauksineen. Rautatielippujen hinnat käyvät selville aikatauluihin merkityistä kilometrimääristä ja sivulla 3 olevasta taulukosta. Laivareittien ja autolinjojen matkalippujen hinnat sisältyvät matkailureittiselostuksiin.

Reitti 1.

HELSINKI—KARJAA (—HANKO)—TURKU.

Rautateitse:

2. 3.	1. 2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	1. 2. 3.	2. 3.
820	1450	1815	0	↙ Helsinki . . . . . ↘	1255	1745	2230
1018	1616	2018	87	↘ Karjaa . . . . . ↗	1054	1618	2028
1206	1735	2146	137	→ Hanko . . . . . →	910	1450	1850
910	1450	1850	—	← Hanko . . . . . ←	1206	1735	2146
1036	1622	2034	87	↙ Karjaa . . . . . ↘	1035	1608	2012
1310	1827	2315	200	↘ Turku . . . . . ↗	748	1400	1715

Lentokoneessa (320: —):

1530	↙ Helsinki . . . . . ↘	1415
1630	↘ Turku . . . . . ↗	1315

Helsinki on Suomen tasavallan pääkaupunki ja samalla maan suurin kaupunki (273.000 asukasta). Se on tasavallan presidentin, valtioneuvoston ja korkeimpien tuomioistuinten olinpaikkana ja siellä kokoontuu Suomen eduskunta. Myöskin maan sivistyselämä keskittyy Helsinkiin, jossa m. m. valtionyliopisto sijaitsee. Kauppa- ja teollisuuskaukunkina Helsinki on Suomen ensimmäisiä.

Ulkoasultaan Helsinki tekee nykyaikaisen vaikutuksen; rakennusten väri on yleensä vaalea, mistä johtuu Helsingille annettu nimitys »Pohjolan valkea kaupunki». Erittäinkin on rakennustaiteellisesti huomattava Senaatintori, jonka ympärillä ja lähistöllä olevat julkiset rakennukset, Valtioneuvoston linna, Suurkirkko, Helsingin Yliopisto ja Yliopiston kirjasto, ovat rakennetut 1800-luvun alkupuolella yhtenäiseen uusklassilliseen tyyliin C. L. Engelin suunnittelun mukaisesti. Kaupungin muista rakennuksista ovat huomattavimmat Eliel Saarisen piirtämä Asematalo ja sen vieressä sijaitseva Suomen Kansallisteatteri, Turuntien varrella kohoava mahtava Eduskuntatalo, suomalaisen graniittiarkkitehtuurin suurenmoisimpia saavutuksia, ja vanhaan linnatyyliin rakennettu Kansallismuseo sekä kirkoista goottilaistyylinen Johanneksen kirkko ja kaupungin pohjoisosassa sijaitseva graniitista rakennettu Kallion kirkko.

Kaupungin lukuisista museoista ja taidekokoelmista ovat huomattavimmat Suomen Kansallismuseo, joka sisältää esihistoriallisen, historiallisen ja kansatieteellisen osaston, Ateneumin sekä suomalaista että ulkomaista maalaus- ja kuvanveistotaidekokoelmia edustavat kokoelmat sekä Sinebrychoffin taidekokoelmat.

Helsingin ympäristön nähtävyyksistä ovat huomattavimmat Suomen kansanomaista kulttuuria esittävä Seurasaaressa ulkomuseo, kaupungin edustalla seitsemällä saarella sijaitseva Suomenlinnan linnoitus historiallisine muistomerkkeineen sekä Korkeasaaren eläintarha.

Helsingin läheisyydessä sijaitsee myöskin *Porvoo*, runoilijain ja taiteilijain kaupunki, jossa m. m. J. L. Runebergin koti on koskemattomana nähtävänä.

Helsinki—Porvoo rautateitse:

	km	2. 3.	3.	2. 3.	3.	2. 3.	
<i>Helsinki</i> . . . . . →	0	8 ⁵⁰	11 ⁴⁵	15 ²⁵	17 ²⁰	20 ³⁵	—
<i>Porvoo</i> . . . . . ←	62	10 ²⁹	13 ⁰⁸	16 ⁵⁸	18 ⁴⁸	22 ⁰⁹	—
	km	2. 3.	3.	3.	2. 3.	2. 3.	3.
<i>Porvoo</i> . . . . . →	0	7 ¹³	9 ²⁰	13 ⁴²	15 ⁵²	19 ⁵⁵	21 ²²
<i>Helsinki</i> . . . . . ←	62	8 ⁵⁴	10 ⁵⁰	15 ¹⁰	17 ²⁸	21 ³²	23 ¹⁰

Helsinki—Porvoo laivassa (s/s »Borgå» ja »J. L. Runeberg»; 1. lk. 20: —, 2. lk. 15: —):

s 10 ⁰⁰	↔ 10 ³⁰ , 15 ³⁰	↔ ← <i>Helsinki</i> . . . . . ←	↔ s 22 ¹⁵	↔ 9 ⁴⁵ , 19 ⁴⁵
s 13 ¹⁵	↔ 13 ⁴⁵ , 19 ⁰⁰	↔ → <i>Porvoo</i> . . . . . →	s 19 ⁰⁰	↔ 6 ¹⁵ , 16 ³⁰

Helsingin—Turun rata, n. s. rannikkorata, kulkee vanhojen sivistysseutujen halki.

Karjaa—Hanko rautateitse: aikataulua ks. edeltä.

Hanko on Suomen huomattavimpia satamakaupunkeja sekä kylpypaikkana paljon käytetty.

Helsinki—Hanko laivassa ulompaa avovesireittiä (s/s »Oihonna», »Ilmatar» ja »Areturus»; 1. lk. 75: — 2. lk. 50: —):

s 11 ³⁰	ti 19 ⁰⁰	↔ ← <i>Helsinki</i> . . . . . ←	↔ to 17 ⁰⁰
s 17 ³⁰	k 7 ⁰⁰	↔ → <i>Hanko</i> . . . . . →	↔ to 11 ⁰⁰

Helsinki—Hanko sekä edelleen Turkuun laivassa sisempää saaristoreittiä (s/s »Ahkera» ja »Ilma»; Helsinki—Hanko 1. lk. 45: —, 2. lk. 30: —, Helsinki—Turku 1. lk. 65: —, 2. lk. 50: —, Hanko—Turku 1. lk. 55: —, 2. lk. 40: —):

ti 15 ¹⁵	l 15 ¹⁵	↔ ← <i>Helsinki</i> . . . . . ←	p 11 ³⁰	s 23 ⁴⁵
k 8 ³⁰	s 4 ⁰⁰	↔ ← <i>Tammisaari</i> . . . . . →	p 3 ³⁰	s 15 ⁰⁰
k 13 ⁰⁰	s 8 ⁰⁰	↔ ← <i>Hanko</i> . . . . . →	to 17 ⁰⁰	s 11 ⁰⁰
to 17 ³⁰	s 19 ⁰⁰	↔ → <i>Turku</i> . . . . . →	k 15 ³⁰	l 7 ⁰⁰

Saaristoreitti käy m. m. kauniin *Barönsalmen* kautta.

Karjaan ja Turun välillä radan varressa leviävät maanviljelysalueet ovat Etelä-Suomen laajimpia ja viljavimpia.

Turku on Suomen vanhin kaupunki ja entinen pääkaupunki (68.000 asukasta). Aina kristinuskon maahantulosta asti Turku on ollut Suomen piispan, sittemmin arkkipiispan asuinpaikkana, ja siellä sijaitsee maan vanhin hovioikeus (per. 1623). Turkuun perustettiin 1640 myöskin Suomen ensimmäinen yliopisto, joka Turun palon jälkeen siirrettiin Helsinkiin 1828. Yksityisestä aloitteesta on Turkuun perustettu 1919 ruotsalainen yliopisto, Turun Akatemia, sekä 1922 suomalainen yliopisto, Turun Yliopisto. Kaupungin merkitys sivistyskeskukseksi on siten edelleenkin melkoinen. Myöskin kauppa- ja teollisuuskaupunkina Turku on huomattava.

Turun mainittavimmat nähtävyydet ovat tuomiokirkko ja linna. Turun tuomiokirkko, joka mainitaan ensimmäisen kerran 1229, on nykyisessä muodossaan vuosisatojen työn tulos; sen viimeinen perusteellinen restaurointi saatiin loppuun suoritetuksi 1929. Lukuisine sivukappeleineen, hautamonumentteineen ja fresko- ja ikkunamaalauksineen kirkko on Suomen ja pohjoismaiden huomattavimpia historiallisia muistomerkkejä. — Aurajoen suussa sijaitseva Turun linna on vanhin Suomen keskiaikaisista linnoista. Se on perustettu 1200-luvun lopulla ja saanut nykyisen asunsa 1500-luvulla. Linnahan on sijoitettu Turun historiallinen museo. — Myöskin Turun Taide-museo on mainitsemisen arvoinen.

Turun lähellä sijaitsee *Naantalin* idyllinen kylpykaupunki, joka on peräisin keskiajalta ja aikoinaan ollut tunnettu birgittalaisluostaristaan.

Reitti 2.

HELSINKI—HÄMEENLINNA—TAMPERE—HAAPAMÄKI—OULU—KEMI—TORNIO.

Rautateitse:

2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.
1055	1610	1835	2050	0	←Helsinki . . . ←	800	1002	1248	1808	2310
1256	1834	2130	2311	108	→Hämeenlinna→	550	726	957	1611	2029
1339	1928	2227	2359	147	→Toijala . . . →	506	631	858	1529	1933
1840	2330	1840	—	275	→Turku . . . →	—	910	—	1220	1618
910	1618	—	—	—	←Turku . . . ←	—	910	1155	1840	2330
1342	1936	2235	002	147	←Toijala . . . ←	504	621	843	1526	1918
1427	2038	2332	050	187	→Tampere . . . →	420	530	740	1444	1818
1455	—	2356	108	187	←Tampere . . . ←	405	510	—	1420	—
1726	—	235	327	276	→Vilppula . . . →	148	238	—	1145	—
1805	—	316	401	301	→Haapamäki . . . →	113	158	—	1107	—
2052	—	612	612	379	→Jyväskylä . . . →	2242	2242	—	810	—
—	—	1412	1412	646	→Elisenvaara . . . →	1420	1420	—	—	—
—	—	1420	1420	—	←Elisenvaara . . . ←	1412	1412	—	202	—
1515	—	2242	2242	—	←Jyväskylä . . . ←	612	612	—	1312	—
1825	—	328	418	301	←Haapamäki . . . ←	052	140	—	1045	—
1936	—	442	522	346	→Ähtäri . . . →	2349	027	—	937	—
2122	—	635	700	419	→Seinäjoki . . . →	2207	2230	—	748	—
2328	—	920	920	493	→Vaasa . . . →	1952	1952	—	545	—
1952	—	545	—	—	←Vaasa . . . ←	2328	—	—	920	—
2210	—	736	419	—	←Seinäjoki . . . ←	2141	—	—	720	—
630	—	1550	753	—	→Oulu . . . →	1314	—	—	2315	—
1119	—	—	979	—	→Kontiomäki . . . →	—	—	—	1750	—
635	—	—	1499	—	→Viipuri . . . →	—	—	—	2310	—
—	—	1140	—	—	←Kontiomäki . . . ←	1728	—	—	—	—
650	—	1618	753	—	←Oulu . . . ←	1252	—	—	2247	—
926	—	1919	859	—	→Kemi . . . →	1025	—	—	2017	—
1310	—	—	973	—	→Rovaniemi . . . →	520	—	—	1625	—
520	—	1625	—	—	←Rovaniemi . . . ←	1310	—	—	—	—
938	—	1934	859	—	←Kemi . . . ←	1013	—	—	2005	—
1030	—	2024	885	—	→Tornio . . . →	918	—	—	1925	—
1319	—	—	960	—	→Kauliranta . . . →	622	—	—	1442	—

Helsingin—Tampereen rata suuntautuu Helsingistä pohjoiseen tiheästi asuttujen seutujen halki.

Hämeenlinnan huomattavin nähtävyys on keskiajalla Hämeen maakunnan hallintokeskukseksi perustettu Hämeen linna. — 2 km asemalta pohjoiseen sijaitsee *Aulanko-Karlbergin* kaunis puisto mainioine näköaloineen. Matkailijahotelli. — Hämeenlinna—Kangasala—Tampere, ks. reittiä 3.

Toijala, haararata Turkuun (aikataulua ks. edeltä).

Tampere (58.000 asukasta) on Suomen tyypillisin teollisuuskaupunki, »Suomen Manchester», jonka teollisuuslaitokset saavat käyttövoimansa kaupungin läpi virtaavasta Tammerkoskesta. Kaupungin huomattavimmat rakennukset ovat Tampereen hiippakunnan tuomiokirkko, Väinö Aaltosen veistoksiin koristetun Hämeensillan korvassa sijaitseva Teatteritalo, Kaupungintalo ja C. L. Engelin käsialaa oleva Taidemuseo sekä lukuisat mahtavat tehdasrakennukset. Mustanlahden kallioilla sijaitsevassa Näsilinnassa on Hämeen museo. — Kaupungin länsipuolella, Pyhäjärven rannalla, kohoo kaunis Pyynikin harju näkötorneineen. — Tampere—Ruovesi—Virrat, ks. reittiä 3.

Vilppula, laivayhteys Ruovedelle (ks. reittiä 3).

Haapamäki, haarautumisasema (ks. reittiä 12).

Ähtäri, autoyhteys Virroille (ks. reittiä 3).

Seinäjoelta (haarakata Vaasaan) pohjoiseen rata käy Pohjanmaan avaroiden lakeuksien ja silmänkantamattomien viljelysalueiden halki, vauraiden kylien ohi ja lukuisten jokien yli, poikkeaa Pohjanlahden rannalla sijaitsevassa *Kokkolan* kaupungissa ja jatkuu sitten kauempana rannikosta Ouluun.

Oulu on Pohjois-Suomen suurin kaupunki (25.000 asukasta) sekä ympäristönsä taloudellinen ja sivistyksellinen keskus. Kaupungin pohjoispuolella pauhaa Merikoski, Oulujoen viimeinen mahtava koski ennen joen Pohjanlahteen laskemista; koskessa sijaitsee kaunis Hupisaarten saariryhmä puistoinen. — Oulusta voidaan poiketa Vaalaan ja tehdä sieltä koskivene-matka Oulujoen koskia alas (ks. reittiä 11). — Oulu—Kuusamo, ks. reittiä 14.

Oulusta rata jatkuu pohjoiseen Pohjanlahden rantaa seuraten, lukuisten vuolaiden virtojen yli.

Kemin tärkeä puutavarakaupunki sijaitsee Kemijoen suussa. — Kemi—Rovaniemi, ks. reittiä 15.

Kemin pohjoispuolella mahtavat kaarisillat vievät radan Kemijoen suuhaarojen poikki.

Tornion kaupunki sijaitsee Tornionjoen suussa Suomen ja Ruotsin rajalla. Tornion ja *Haaparannan* välillä oleva yhdys-rata liittyy Suomen ja Ruotsin rautatiet toisiinsa. — Tornio—Kauliranta—Enontekiö, ks. reittiä 16.

Reitti 3.

HÄMEENLINNA—KANGASALA—TAMPERE—RUOVESI
(—VILPPULA)—VIRRAT—ÄHTÄRI.

Hämeenlinna—Kangasala—Tampere autossa (Hämeenlinna—Tampere 23: —, Hämeenlinna—Kangasala 22: —, Kangasala—Tampere 6: —):

1035, 1855	—	km	← Hämeenlinna . . . . . ←	835, 1635
1220, 2040	62		← Kangasala . . . . . →	630, 1430
1250, 2110	82		→ Tampere . . . . . →	600, 1400

Hämeenlinna, ks. reittiä 2.

Hämeenlinnasta maantie suuntautuu pohjoiseen *Hattulan* keskiaikaisen kirkon ohi Pälkäneen kirkonkylään sekä jatkuu sieltä luonnonihanan Vehoniemen harjun (matkailumaja, näkötorni), Kaivannon kanavan ja Keisariharjun kautta Roi-neen ja Längelmäveden välitse *Kangasalan* kirkolle ja edelleen Tampereelle.

Tampere, ks. reittiä 2.

Tampere—Ruovesi—Virrat laivassa (s/s »Tarjanne» ja »Pohjola»; Tampere—Ruovesi 1. lk. 30: —, 2. lk. 20: —, Tam-per—Virrat 1. lk. 45: —, 2. lk. 35: —):

×1515, ti, to, / 1015	← Tampere ←		s 2130, k 1300, p 1335, m, k 1100, ti, to, p, / 1035
×1930, ti, to, / 1445	← Ruovesi →		s 1715, k, p 820, × 630
ti, to, / 1820	→ Virrat →		s 1300, k, p 500

Ruoveden kirkonkylän läheisyydessä olevasta Selviikin laiturista on joka arkipäivä autoyhteys Virroille (lähtö Selviikistä laivan tultua 19.00, saap. Virroille 20.00, lähtö Virroilta 5.45 Selviikkiin).

Laivareitti kulkee halki luonnonkauniin *Näsijärven* ja edel-leen kapeita ja kanavoituja vesiä Ruovedelle, jonka länsi-rannalla *Ruoveden* kirkonkylä sijaitsee.

Ruovesi—Vilppula laivassa (s/s »Into»; 14:—):

Ruovesi.....	→	↓	s, m, k, p 12 ³⁰ , ti, to, / 14 ⁵⁰
Vilppula	←	↑	s, m, k, p 16 ⁰⁰ , ti, to, / 18 ²⁵
Vilppula	→	↓	s 5 ¹⁵ , m, ti, to, / 5 ⁰⁰ , k, p 4 ⁴⁵
Ruovesi.....	←	↑	8 ³⁰

Ruovedeltä on myöskin autoyhteys Vilppulaan. — Vilppula, ks. reittiä 2.

Ruovedeltä Tampereen—Virtain reitti jatkuu pohjoiseen Tarjannevettä pitkin sekä edelleen kanavan kautta Visuvedelle ja Vaskivedelle, jonka pohjoispäässä Virtain kirkonkylä sijaitsee.

Virrat—Ähtäri postiautossa (15:—):

↯ 715, 1500	km	↯ ← Virrat	↯ 705, 1430
↯ 904, 1635	43	↯ → Ähtäri.....	↯ 525, 1245

Ähtäri, ks. reittiä 2.

Reitti 4.

HELSINKI—LAHTI—KOUVOLA—VIIPURI.

Rautateitse:

2. 3.	1.2.3.	2. 3.	2. 3.	km			2. 3.	2. 3.	1.2.3.	2. 3.
945	1220	1515	2140	2320	0	↯ ← Helsinki ...	748	838	1140	1847
1250	1433	1831	100	200	130	→ Lahti.....	453	503	851	1637
1414	1530	1954	230	306	192	↯ → Kouvola ...	336	308	723	1533
1709	1709	2124	745	745	243	→ Kotka ...	2300	2300	545	1300
2245	2245	—	1104	1104	465	→ Kuopio ...	1750	1750	—	628
—	—	—	1707	1707	659	→ Kontiomäki ...	1147	1147	—	—
628	628	—	1750	1750	—	← Kuopio ...	1104	1104	—	2245
1300	1300	—	2300	2300	—	← Kotka ...	745	745	2124	1709
1434	1540	2008	300	400	192	↯ ← Kouvola ...	258	235	1851	1523
1615	1653	2151	513	558	273	↯ → Simola ...	100	036	1655	1409
1724	1724	2238	655	655	292	→ Lappeenranta →	2345	2345	1537	1215
1617	1654	2154	524	605	273	↯ ← Simola ...	050	026	1641	1408
1712	1730	2249	634	700	313	↯ → Viipuri ...	2350	2320	1534	1330
1943	1943	—	1006	1006	385	→ Imatra ...	2052	2052	1320	1048
—	2236	430	1323	1323	491	→ Sortavala ...	1730	1730	—	745
—	—	828	1724	1724	624	→ Joensuu ...	1325	1325	—	2112
—	—	1104	2016	2016	705	→ Vuonismaa ...	—	—	—	1836
—	—	2213	—	—	1059	→ Oulu ...	—	—	—	648

Helsingin—Viipurin rata eroaa Helsingin—Tampereen radasta itään Riihimäen asemalla.

Lahti on Suomen nuorin kaupunki ja ripeästi kehittymässä. Siellä sijaitsee valtion suuri radioasema. Pääasemalta johtaa haararata kaupungin pohjoispuolella sijaitsevaan Vesijärven satamaan, josta Päijänteen laivat lähtevät (ks. reittiä 6). — Lahdesta voidaan rautateitse tai autolla poiketa Heinolan idylliseen kylpykaupunkiin.

Korian luona rata käy korkeaa siltaa Kymijoen yli.

Kouvola, risteysasema (ks. reittejä 7 ja 5).

Simola, lyhyt haararata Lappeenrantaan (ks. reittiä 9).

Viipuri, joka sijaitsee Suomenlahdesta työntyvän Viipurinlahden pohjukassa, on Suomen vanhimpia ja historiallisesti muistorikkaimpia kaupunkeja (82.000 asukasta). Mielenkiintoisimpia nähtävyyksiä ovat 1200-luvun lopulla rakennettu linna,

Kauppatorilla sijaitseva, nykyään ravintolaksi sisustettu Pyöreä torni, joka on jäte kaupunkia ympäröineistä vanhoista muureista, Eliel Saarisen piirtämä komea Asematalo sekä kaupungin eteläosassa Panssarilahden valleilla sijaitseva Taide-museon tyylikäs rakennus. — 1½ km kaupungista pohjoiseen sijaitsee kauneudestaan kuuluisa Monrepoon puisto huvimajoi-neen, muistokivineen ja näköalapaikkoineen sekä Papulan-lahden takana Papulan huvipuisto näkötorneineen ja ravinto-loineen. — Viipurista on kahden tunnin rautatiematka *Terijoen* merikylpylään.

Reitti 5.

HELSINKI—SUURSAARI—KOTKA—KOUVOLA.

Helsinki—Suursaari laivassa (s/s »Suomi»; 1. lk. 95:—, 2. lk. 85:—, meno ja paluu 1 lk. 150:—, 2. lk. 135:—):

$10/6-20/8$ $/ 1530$ $/ 2230$	$\Uparrow \leftarrow$ Helsinki . . . . . $\leftarrow \Uparrow$ $\Upsilon \rightarrow$ Suursaari . . . . . $\rightarrow \Upsilon$	$10/6-20/8$ <i>m</i> 630 <i>s</i> 2330
-------------------------------------	---	--

Suursaari kohoa kallioisena ja metsän peittämänä keskeltä Suomenlahtea. Saaresta on muodostunut suosittu kesäviettopaikka. Suomen Matkailijayhdistys ylläpitää siellä ravintolaa aikana 10/6—20/8; asuntoja on saatavina paikkakuntalaisilta.

Suursaari—Kotka laivassa (s/s »Suursaari»; 1. lk. 30: —, 2. lk. 25: —, / ja s 35: —):

$s\ 19^{001}$, $k\ 15^{10}$, $/11^{20}$	$\leftarrow$ Suursaari. $\leftarrow$	$m\ 11^{00}$, $to\ 12^{00}$, $/20^{301}$
$s\ 21^{301}$, $k\ 18^{30}$, $/14^{30}$	$\rightarrow$ Kotka. . $\rightarrow$	$m\ 8^{15}$, $to\ 9^{15}$, $/18^{001}$

1) $17/6-26/8$.

Kymijoen suussa sijaitsevalla *Kotkalla* on kauttaaltaan teollisuuskaupungin leima. Siellä sijaitsee suuria sahalahtoksia, ja puutavaravientipaikkana Kotkan satama on Suomen ensimmäisiä.

Rautateitse:

2. 3.	3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	3.	3.	2. 3.	2. 3.
											
545	1030	1300	1630	2300	0	←Kotka . . ←	745	912	1440	1709	2124
703	1156	1425	1758	023	51	→Kouvola →	550	748	1308	1541	2010
1140	—	1847	—	700, 748	243	→Helsinki →	2255, 2320	—	—	1220	1515
950	—	1712	2249	634	172	→Viipuri . →	2320	—	—	1330	1534

Rata suuntautuu Kotkasta pohjoiseen pitkin Kymijoen laaksoa *Kouvolaan* (ks. reittejä 4 ja 7).

Reitti 6.

LAHTI—JYVÄSKYLÄ.

Lahden asemalta (ks. reittiä 4) päästään Vesijärven sata-
maan joko autolla tai rautateitse.

Rautateitse:

2. 3.	km		2. 3.
1435	0	↓ ← Lahti ..... ← ↑	839
1441	3	↓ → Vesijärvi ..... → ↑	830

Vesijärvi—Jyväskylä laivassa (s/s »Suomi» ja »Jyväskylä», arkipäivinä suoraan, sunnuntaisin Vesijärveltä Tehiin ja päinvastoin s/s »Jyväskylä» ja Tehistä Jyväskylään ja päinvastoin s/s »Suomi», joten Tehissä on silloin vaihdettava laivaa; 1. lk. 80: —, 2. lk. 60: —):

1445	← Vesijärvi	←	330
330	→ Jyväskylä	→	1430

Vesijärven satamasta reitti käy aluksi Vesijärven poikki kauniiseen Vääksyn kanavaan, joka johtaa kapean kannaksen poikki varsinaiselle *Päijänteelle*, Saimaan jälkeen Suomen suurimmalle sisäjärvelle. Päijänteen luonto on jylhä, rannat yleensä jyrkkiä, korkeita ja kallioisia, lukemattomien lahtien pirstomia. — Päijänteen laajin selkä on Kuhmoisten ja Sysmän välillä leviävä Tehi. Pohjoisosassaan järvi kapenee huomattavasti.

Jyväskylän kaupunki sijaitsee Päijänteen pohjoispäässä Jyväsjärven rannalla, kesäisin kokonaan puistikkojen ja puutarhojen verhoamana. Kaupunki on huomattava varsinkin ympäristönsä sivistyksellisenä keskuksena. — Jyväskylä—Haapamäki ja Jyväskylä—Elisenvaara, ks. reittiä 12.

Reitti 7.

KOUVOLA—MIKKELI—KUOPIO—KONTIOMÄKI.

Rautateitse:

2. 3.	3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.	2. 3.
22 ⁵⁵	—	12 ²⁰	—	← Helsinki	7 ⁰⁰	11 ⁴⁰	18 ⁴⁷
23 ²⁰	—	13 ³⁰	—	← Viipuri	6 ³⁴	9 ⁵⁰	17 ¹²
322	12 ¹⁰	1538	0	← Kouvola	150	705	1406
625	15 ¹⁴	1825	113	→ Mikkeli	2250	400	1113
828	—	2020	184	→ Pieksämäki	2042	—	914
17 ⁴⁹	—	03 ³⁸	342	→ Haapamäki	1120	—	420
14 ¹²	—	202	371	→ Elisenvaara	1420	—	306
308	—	1420	—	← Elisenvaara	202	—	1412
420	—	1720	—	← Haapamäki	038	—	1749
848	—	2038	184	← Pieksämäki	2015	—	846
1104	—	2245	273	→ Kuopio	1750	—	628
1126	605	—	273	← Kuopio	1723	2305	—
1707	1117	—	467	→ Kontiomäki	1147	1744	—
22 ¹³	16 ⁰⁵	—	633	→ Oulu	648	1304	—

Kouvolan—Kontiomäen rata (Savon rata) kääntyy Helsingin—Viipurin radasta pohjoiseen *Kouvolan* asemalla (ks. reittiä 4).

Mikkelin kaupunki sijaitsee kauniilla paikalla Saimaasta työntyvän pitkän ja kapean lahden pohjukassa. Naisvuorelle rakennetusta korkeasta vesitornista avautuu laaja näköala yli kaupungin ja sen ympäristön. Kaupungin pohjoispuolella on Pikku-Punkaharjuksi nimetty kaunis harjanne ja eteläpuolella korkearintainen Kaihunharju. — Mikkeli—Savonlinna, ks. reittiä 8.

Pieksämäki, risteysasema (ks. reittiä 12).

Kuopion kaupunki (24.000 asukasta) sijaitsee Kallaveteen työntyvällä kauniilla niemellä Puijon mäen juurella. Se on ympäröivän Savon maakunnan sekä henkisen että talous-

mentyä suureksi Orivedeksi. Sieltä matka jatkuu kapeita ja matalia, lukuisten reimarien viitoittamia vesiä aavalle Pyhäselälle, jonka pohjoisosasta kapea väylä johtaa Pielisjoen suussa sijaitsevaan *Joensuun* kaupunkiin. Joensuun Kaupungintalo on Eliel Saarisen piirtämä. — Joensuu—Viipuri ja Joensuu—Koli—Vaala—Oulu, ks. reittiä 11.

Reitti 9.

LAPPEENRANTA—VUOKSENNISKA—SAVONLINNA—KUOPIO.

Lappeenranta—Vuoksenniska—Savonlinna laivassa (s/s »Savonlinna» ja »Imatra II»; Lappeenranta—Vuoksenniska 2. lk. 15: —, Lappeenranta—Savonlinna 1. lk. 95: —, 2. lk. 75: —, Vuoksenniska—Savonlinna 1. lk. 90: —, 2. lk. 70: —):

✂ 1230	✂ ← Lappeenranta . . . . . ←	✂ 715
✂ 1510	→ Vuoksenniska . . . . . →	✂ 430
1535	← " . . . . . ←	2300
745	Y → Savonlinna . . . . . →	1230

Lauantaina Savonlinnasta lähtevä laiva yöpyy Puumalassa ja saapuu Vuoksenniskalle sunnuntaina 7.30.

Lappeenrannan kaupunki sijaitsee Saimaan etelärannalla, Salpausselän rinteellä, ja on Saimaan laivaliikenteen eteläisenä päätekohtana. Kaupungissa on kylpylaitos. Rautatieverkon yhteydessä Lappeenranta on Helsingin—Viipurin radalla olevalle *Simolan* asemalle johtavan lyhyen haararadan kautta (ks. reittiä 4).

Laivat suuntaavat aluksi kulkunsa Saimaan etelärannikkoja seuraten, sivuuttavat Saimaan kanavan suun Lauritsalan kohdalla ja saapuvat sitten väljemmille vesille, *Suur-Saimaan* ulapalle, jossa ei paikoitellen taivaanrannalta maata näy, sekä poikkeavat *Vuoksenniskan* satamaan samannimisen aseman luo, josta on rautatie- ja autoyhteys *Imatralle* (ks. reittiä 10).

Vuoksenniskalta laivat jatkavat matkaansa pohjoiseen Ruokolahden kirkonkylään sekä edelleen kapeita vesiä pitkin Suur-Saimaalle. Puumalansalmessa Vuoksenniskan—Savonlinnan reitti yhtyy Mikkelin—Savonlinnan reittiin (ks. reittiä 8). Salmen läpi kuljettuaan laivat kiertelevät sangen kapeita vesiä pohjoiseen Sulkavan kirkonkylään, jossa ne yöpyvät muutamaksi tunniksi. Sulkavalta matka jatkuu saaririkkaiden Tuohiveden ja Pihlajaveden kautta *Savonlinna* (ks. reittiä 8).

Savonlinnan—Kuopion välillä on kaksi laivareittiä, joista toinen käy *Heinäveden*, toinen *Leppävirran* kautta.

Savonlinna—Heinävesi—Kuopio laivassa (s/s »Heinävesi I» ja »Heinävesi II»; 1. lk. 85—70: —, 2. lk. 55: —):

1315	✂ ← Savonlinna . . . . . ←	700
700	Y → Kuopio . . . . . →	1400

Savonlinnasta lähdettyään Heinäveden reitin laivat seuraavat Joensuuhun menevien laivojen reittiä Oravin kanavaan asti (ks. reittiä 8), josta ne kääntyvät pohjoiseen luke-mattomien saarien lomitse, usein joentapaisiksi kaventuneita ja kanavoituja vesiä pitkin. Kermajärven etelärannalla olevassa *Heinäveden* kirkonkylässä laivat yöpyvät. Heinävedeltä matka jatkuu Karvion kanavan, Varisjärven, Suvasveden ja

Vehmersalmen kautta suurelle Kallavedelle, jonka poikki kuljettuaan laivat laskevat *Kuopion* satamaan (ks. reittiä 7).

Savonlinna—Leppävirta—Kuopio laivassa (s/s »Leppävirta I» ja »Leppävirta II»; 1. lk. 85—70: —, 2. lk. 55: —):

1310	← Savonlinna	←	800
800	→ Kuopio	→	1350

Leppävirran reitin laivat suuntaavat matkansa Savonlinnasta aluksi Joensuuhun menevien laivojen reittiä Haukivedelle (ks. reittiä 8), jossa ne seuraavat Rantasalmen puoleista rantaa ja poikkeavat m. m. *Varkauden* kauppalaan, sekä edelleen Taipaleen kanavan kautta Unnukkavedelle, jonka pohjoispuolella sijaitsevassa *Leppävirran* kirkonkylässä laivat yöpyvät. Leppävirralta matka jatkuu Konnuksen kanavaan, joka on reitin kauneimpia paikkoja, sekä edelleen Koirusveden kautta Kallavedelle ja *Kuopion* satamaan (ks. reittiä 7).

Reitti 10.

VIIPURI—IMATRA—VUOKSENNISKA.

Rautateitse:

	km	3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.
<i>Helsinki</i> . . . . . →	—	—	—	23 ²⁰	—	—	—	12 ²⁰	—	—
<i>Viipuri</i> . . . . . →	0	1/3-81/8	—	750	1036	1310	1622	1750	2032	—
<i>Antrea</i> . . . . . ←	40	—	—	900	1144	1416	1729	1844	2139	—
<i>Elisenvaara</i> . . . . . →	—	307	307	—	935	—	1428	—	1930	—
<i>Antrea</i> . . . . . →	40	530	725	913	1156	1425	1741	1854	2151	—
<i>Imatra</i> . . . . . ←	72	656	814	1006	1245	1518	1836	1943	2246	—
<i>Imatra</i> . . . . . →	72	700	815	1011	1246	1520	1839	1944	2250	—
<i>Vuoksenniska</i> . . . . . ←	79	714	826	1022	1256	1531	1850	1955	2301	—
	km	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.
<i>Vuoksenniska</i> . . . . . →	0	1555	752	1028	1300	1510	2030	2240	2310	—
<i>Imatra</i> . . . . . ←	7	1605	803	1038	1310	1520	2040	2250	2320	—
<i>Imatra</i> . . . . . →	7	632	814	1048	1320	1532	2052	2300	2321	—
<i>Antrea</i> . . . . . ←	39	725	913	1138	1409	1625	2145	2350	011	—
<i>Elisenvaara</i> . . . . . ←	112	—	1137	1356	—	—	—	229	229	—
<i>Antrea</i> . . . . . →	39	737	924	1144	1416	1631	2156	1/3-81/8	1/3-81/8	—
<i>Viipuri</i> . . . . . ←	79	844	1030	1248	1515	1737	2303	1/3-81/8	1/3-81/8	—
<i>Helsinki</i> . . . . . ←	392	—	—	1847	—	—	748	—	—	—

Eräissä tapauksissa on Antreassa muutettava junaa.

Imatran maailmankuulu koski sijaitsee 1 km länteen Imatran asemalta, josta vie tie ensin 85 m leveään voimalaitoskanavan yli ja sitten rautaista kaarisiltaa pitkin aivan kosken yläpuolelta sen länsirannalle. Siellä sijaitsevaa Valtionhotellia ympäröivästä puistosta kosken suurenmoiset nähtävyydet esiintyvät parhaiten katsojalle. — Imatraan on vv. 1925—29 rakennettu valtava voimalaitos (110.000 hv.), joka varustaa sähkövoimalla koko Etelä-Suomen.

Imatralta rautatie jatkuu vielä 7 km pohjoiseen Saimaan rannalle sijaitsevalle *Vuoksenniskalle*. — Vuoksenniska—Savonlinna ja Vuoksenniska—Lappeenranta, ks. reittiä 9.

Reitti 11.

VIIPURI—ELISENVAARA—SORTAVALA—VALAMO—
JOENSUU—KOLI—KONTIOMÄKI—VAALA—OULU.

Rautateitse:

2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.
2320	—	1220	1515	—	← Helsinki . . . ←	—	1847	—	748
830	1036	1750	2310	0	← Viipuri . . . ←	635	1248	1737	2233
923	1144	1844	018	40	Y → Antrea . . . →	524	1144	1631	2141
814	1048	1532	2321	—	← Imatra . . . ←	656	1245	1836	2246
935	1154	1850	028	40	← Antrea . . . ←	513	1131	1622	2129
1137	1356	2046	229	113	Y → Elisenvaara →	307	935	1428	1930
—	1637	2317	523	194	→ Savonlinna →	2340	615	1158	1640
—	038	—	1749	458	→ Haapamäki →	1120	—	420	—
—	—	—	1720	—	← Haapamäki ←	1749	—	—	—
615	—	1640	2340	—	← Savonlinna ←	523	—	—	2317
1152	—	2059	254	113	← Elisenvaara ←	242	918	—	1915
1323	—	2236	430	178	→ Sortavala . →	101	745	—	1730
1342	—	—	445	178	← Sortavala . ←	044	—	—	1709
1724	—	—	828	311	→ Joensuu . . →	2112	—	—	1325
1742	—	—	848	311	← Joensuu . . ←	2055	—	—	748
2016	—	—	1104	392	→ Vuonislampi →	1836	—	—	516
—	—	—	1729	580	Y → Kontiomäki →	1138	—	—	—
—	—	—	2305	774	→ Kuopio . . . →	605	—	—	—
—	1140	—	1750	580	← Kontiomäki ←	1119	—	1728	—
445	1345	1016	1955	654	← Vaala . . . →	924	—	1534	1920
633	1512	1735	2120	710	← Muhos . . . →	746	—	1401	1736
751	1605	1901	2213	746	Y → Oulu . . . →	648	—	1304	1625
—	2024	—	—	878	→ Tornio . . . →	—	—	918	—
800	—	—	1808	1499	→ Helsinki . . →	1055	—	—	2050

Viipuri, ks. reittiä 4.

Antrea, haarautumisasema (ks. reittiä 10).

Elisenvaara, haarautumisasema (ks. reittiä 12).

Sortavalan kaupunki sijaitsee saariston suojaaman Laatokan lahden rannalla. Kaupungin länsipuolella on kaunis Vakkosalmen puisto, jonka laidassa kohoavasta Kuhavuoren näkötorjasta avautuu laaja näköala Laatokan saaristoon. — Matkailuasioista saadaan tietoja Kansallis-Osake-Pankin konttorista.

Sortavalasta voidaan sopivasti lähteä kiertomatkalle Laatokan-Karjalaan maanteitse seuraavaa reittiä: Sortavala—Kirjavalampi—Läskelä—Suistamo—Soanlahti—Korpiselkä—Tolvajärvi—Ägläjärv—Savinisto—Suvi-lahti (Suojärvi)—Loimola—Syskyjärvi—Kitelä—Impilahti—Sortavala (385 km; matka voidaan tehdä linja-autossa). Luontonsa ja nähtävyyksiensä puolesta tämä reitti tarjoaa mitä suurinta vaihtelua; erittäinkin ovat mainittavat kauniit Tolvajärven seudut, jotka kilpailevat itse Punkaharjun kanssa (kaksi Rajaseutuyhdistyksen hoidossa olevaa matkailumajaa).

Sortavala—Valamo laivassa 20/6 asti kolme kertaa viikossa, sen jälkeen joka päivä (s/s «Valamon Luostari»; meno ja paluu yhteensä 35:—).

Sunnuntaisin ylimääräisiä laivavuoroja.

Valamon saariryhmä sijaitsee Laatokan, Euroopan suurimman sisäjärven pohjoisosassa. Pääsaaren suurin pituus on 9 km ja leveys 7 km. Rannat kohoavat yleensä jyrkinä vedestä, maasto on vuorista ja metsän peittämää.

Pääsaarella sijaitsee kuuluisa Valamon luostari, jonka perustamisvuodeksi mainitaan 992. Loistoaikansa sillä oli 1800-luvun lopulla, sen maine levisi yli koko kreikkalais-

piä koskia, joiden ohi matkustetaan junassa Nuojuan asemalta Ojalanojan seisakkeelle. Siellä astutaan jälleen koskiveneeseen, ja koskimatkan mielenkiintoisin vaihe, *Pyhäkosken* lasku, alkaa. Pyhäkoski on Suomen voimakkain koski, jossa korkeat vaahtopäät heittelevät venettä. Sen rannat ovat korkeita ja jyrkkiä, ja metsä ulottuu usein vedenrajaan asti. Pyhäkosken alla olevaan *Muhoksen* kirkonkylään koskimatka päättyy.

Muhoksesta matka jatkuu rautateitse *Ouluun* (ks. reittiä 2).

Reitti 12.

ELISENVAARA—PUNKAHARJU—SAVONLINNA—
JYVÄSKYLÄ—HAAPAMÄKI.

Rautateitse:

2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.
23 ¹⁰ 701	—	10 ³⁶ —	17 ⁵⁰ 1730	—	← Viipuri . . . ←	6 ³⁵ 430	12 ⁴⁸ 1323	17 ³⁷ —	22 ³³ 2236
308	455	1420	2102	0	← Elisenvaara ←	202	910	1412	1905
439	640	1553	2234	54	← Punkaharju →	027	714	1241	1730
523	735	1637	2317	81	→ Savonlinna →	2340	615	1158	1640
539	1215	1655	—	81	← Savonlinna ←	2320	—	1142	746
827	1549	1940	—	187	→ Pieksämäki →	2040	—	910	416
11 ⁰⁴ 1406	—	22 ⁴⁵ 150	—	276	→ Kuopio . . . →	17 ⁵⁰ 1538	—	6 ²⁸ 322	—
322	—	15 ³⁸ —	—	371	→ Kouvola . . . →	150	—	14 ⁰⁶ —	—
628	—	17 ⁵⁰ —	—	—	← Kouvola . . . ←	2245	—	11 ⁰⁴ —	—
920	—	2030	520	187	← Pieksämäki ←	1910	1555	818	—
1151	—	2222	750	267	→ Jyväskylä →	1616	1330	627	—
1515	—	2242	810	267	← Jyväskylä ←	1312	2052	612	—
1749	—	038	1043	345	→ Haapamäki →	1120	1828	420	—
—	—	8 ⁰⁰ 2024	18 ⁰⁸ —	646 929	→ Helsinki . . . →	—	10 ⁵⁵ —	20 ⁵⁰ 918	—
10 ³⁰	—	—	—	—	→ Tornio . . . →	1925	—	—	—

Elisenvaaran—Haapamäen rata eroaa Viipurin—Nurmeksen radasta *Elisenvaaran* asemalla (ks. reittiä 11).

Punkasalmien aseman luona rata menee kääntösiltää Punkasalmien yli ja sitten pitkin Punkaharjua; molemmiin puolin avautuu ihana näköala saaririkkaalle Saimaalle.

Punkaharju on 7 km:n pituinen vierinkiviharju, jonka kaunis luonto ja ihanat näköalat ovat tehneet siitä yhden Suomen kuuluisimpia matkailupaikkoja. Punkaharjun kaunein näköala avautuu Laukanlahden ja Valkiajärven välissä kohovalta n. s. Runebergin kummulta, jolla tarinan mukaan J. L. Runeberg on kirjoittanut tunnetun runonsa »Heinäkuun viides päivä». Punkaharjun metsät, jotka kuuluvat valtiolle, ovat hyvin hoidetut. — Kaksi matkailijahotellia.

Punkaharjulta voidaan matkustaa Savonlinnaan myöskin laivassa. Reitti on erittäin kaunis.

Punkaharju—Savonlinna laivassa (s/s »Punkaharju II»;
1. lk. 17: —, 2. lk. 12: —, meno ja paluu 1. lk. 30: —, 2. lk. 20: —):

19 ⁶ —17 ⁸ 1900 2100	530 800	← Punkaharju . . . ← → Savonlinna . . . →	1500 1300	19 ⁶ —17 ⁸ 2330 2130
--	------------	--	--------------	--

Punkaharjulta rautatie jatkuu siltää pitkin Tuunaansalmen yli.

Ennen Savonlinnaan tuloa rata käy Kyrönsalmen 168 m:n pituisen sillan yli, jolta avautuu kaunis näköala kaupunkiin ja Olavinlinnaan päin.

Savonlinna, ks. reittiä 8. — Savonlinna—Mikkeli ja Savonlinna—Joensuu, ks. reittiä 8; Savonlinna—Vuoksenniska—Lappeenranta ja Savonlinna—Kuopio, ks. reittiä 9.

Pieksämäki, risteysasema (ks. reittiä 7).

Rataosa Pieksämäki—Jyväskylä on Suomen mielenkiintoisimpia. Metsolahden aseman länsipuolella rata menee 1.223 m:n pituisen Pönttövuoren tunnelin läpi, joka on Suomen rautateiden pisin tunneli, sekä sen jälkeen syvän Leppälahden leikkauksen kautta, joka on laatuaan suurin pohjoismaissa. Edelleen rata käy 1.640 m:n pituista pengertä Leppäveden yli.

Jyväskylä, ks. reittiä 6. — Jyväskylä—Lahti, ks. reittiä 6.

Vesangan aseman luona rata menee 350 m:n pituisen Möykynmäen tunnelin läpi sekä edelleen useita järviä sivuten *Haapamäelle*. — Haapamäki—Helsinki ja Haapamäki—Tornio, ks. reittiä 2.

Reitti 13.

JOENSUU—KUOPIO.

Joensuu—Kuopio autossa (50:—):

1200	1215	km			1630	1650
1650	1645	135	↓ ← Joensuu	← ↑	1145	1200
			↑ → Kuopio	→ ↓		

Joensuu, ks. reittejä 8 ja 11.

Autot kulkevat aluksi Joensuun—Outokummun radan vartta seuraten Kuorinkajärven ja Viinijärven välitse Kuusjärven kirkonkylään. Sieltä matka jatkuu suuren Juojärven pohjoispäässä sijaitsevaan Tuusniemen kirkonkylään ja Riistavedelle sekä Jännevirran salmen poikki Toivalaan, josta edelleen rautatien vartta ja pengertä Kallaveden poikki *Kuopioon* (ks. reittiä 7).

Reitti 14.

OULU—KUUSAMO—ROVANIEMI.

Oulu—Kuusamo postiautossa (90:—):

900	km				1530
1800	241	↓ ← Oulu	← ↑		630
		↑ → Kuusamo	→ ↓		

Oulu, ks. reittiä 2.

Autolinja käy laajojen salomaiden halki Kiimingin, Pudasjärven ja Taivalkosken kautta lähelle Venäjän rajaa *Kuusamon*, joka on tunnettu lukuisista vaaroistaan ja erämaan-järvistään. Kuusamon huomattavin nähtävyys on 58 km:n päässä kirkonkylästä koilliseen sijaitseva 23 km:n pituinen, vuonomaisen kapea ja jyrkkärantainen, jylhä *Paanajärvi*, jonka itäpää ulottuu aina Venäjän rajaan asti.

Kuusamo—Paanajärvi postiautossa (30:—):

<i>ti, to, / 1200</i>	km			<i>ti, to, / 1815</i>
<i>ti, to, / 1415</i>	58	↓ ← Kuusamo	← ↑	<i>ti, to, / 1600</i>
		↑ → Paanajärvi	→ ↓	

Kuusamo—Rovaniemi postiautossa (58:—):

<i>s, ti, k, to, p, / 600</i>	km			<i>ti, to, / 2215</i>
<i>s, ti, k, to, p, / 1345</i>	190	↓ ← Kuusamo	← ↑	<i>ti, to, / 1430</i>
		↑ → Rovaniemi	→ ↓	

Tie johtaa Kitkajärven poikki Mourusalmessa sekä edelleen Posion kautta Kemijoen mutkassa olevaan Autin kylään ja sieltä Kemijoen vartta seuraten *Rovaniemelle* (ks. reittiä 15).

Reitti 15.

KEMI—ROVANIEMI—IVALO—KOLTTAKÖNGÄS— JÄÄMERI—PETSAMO.

Lappiin matkustamista varten on jokaisen matkustajan hankittava paikkakuntansa poliisilaitokselta tai nimismieheltä henkilötodistus (maksuton).

Kemi—Rovaniemi rautateitse:

2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.
— 510	1055 918	—	← Helsinki . . . . . ← ← Tornio . . . . . ←	800 1030	1808 2024
545 946	1020 1310	0 114	↕ ← Kemi . . . . . ↕ ↕ → Rovaniemi . . . . . ↕	844 520	1926 1625

Rovaniemen junat lähtevät *Kemistä* (ks. reittiä 2). Rovaniemen rata eroaa Tornion radasta Laurilan asemalla ja suuntautuu pohjoiseen Kemijoen vartta seuraten.

Rovaniemen kauppa sijaitsee Kemijoen ja sen pohjoisesta tulevan lisäjoen Ounasjoen yhtymäkohdassa, 5 km napapiirin eteläpuolella. Kauppa on ripeästi edistymässä ja muodostaa koko Lapin liikenteen keskuksen, »Lapin pääkaupungin», josta maantiet haarautuvat eri suunnille ja josta alkaa Petsamoon vievä »maailman ainoa Jäämerentie». Rovaniemeä vastapäätä Kemijoen toisella rannalla kohoaa Ounasvaara (204 m), jonne juhannuksen aikaan näkyy keskiyön aurinko.

Rovaniemi—Petsamo postiautossa (Rovaniemi—Ivalo 125:—, Rovaniemi—Salmijärvi 185:—, Rovaniemi—Liinahamari 220:—):

		km			
1000	1400	—	↕ ← Rovaniemi . . . . . ↕	2300	1415
1745	2300	295	→ Ivalo . . . . . →	1500	600
1830	1000	—	← ” . . . . . ←	1400	2000
2230	1515	452	← Salmijärvi . . . . . →	1000	1530
030	1745	531	↕ → Liinahamari . . . . . ↕	800	1300

Rovaniemeltä lähdettäessä mennään ensin Ounaskosken yhdistettyä maantie- ja rautatiesiltaa pitkin Kemijoen vasemmalle rannalle ja sieltä Suutarinkorvan siltaa pitkin jälleen joen oikealle rannalle, josta tie jatkuu pohjoiseen karujen ja harvaanasuttujen seutujen halki *Sodankylään* ja sieltä edelleen erämaantaipalia Kitisen vartta seurailleen. Vuotson lappalaiskylän ohi mentyä maisemat muuttuvat jylhemmiksi. *Kaunis-pään* tunturilta, jonka poikki maantie johtaa, avautuu laaja näköala yli tyypillisten tunturimaisemien; sen pohjoispuolella vedet virtaavat Jäämerelle päin. Törmäsen kylän kohdalla saavutaan Inarijärveen laskevan Ivalojoen laaksoon.

Ivalon kylä sijaitsee Ivalojoen rannalla Petsamon ja Inarin maanteiden haarautumiskohdassa. Sikäläiset Suomen Matkailijayhdistyksen majat ovat Petsamon matkailijain yöpymispaikkana.

Ivalosta Petsamon tie jatkuu koilliseen Inarijärven rantojen läheisyydessä.

Virtaniemi sijaitsee Paatsjoen rannalla, lähellä sitä kohtaa, jossa joki saa alkunsa Inarijärvestä; Suomen Matkailijayhdistyksen maja; tilaisuus urheilukalastukseen.

Virtaniemeltä on 1/7—1/9 moottoriveneysteys kaunista Inarijärveä pitkin Inarin kirkonkylään (m/s »Inari»; 50: —):

<i>m</i> , to 12 ⁰⁰	← Virtaniemi . . . . . ← ↑	<i>ti</i> , p 17 ³⁰
<i>m</i> , to 17 ³⁰	↓ → Inari . . . . . →	<i>ti</i> , p 12 ⁰⁰

Maantie jatkuu edelleen Paatsjoen vartta seuraten *Salmijärvelle*.

Salmijärvi—Kuivalahti postiautossa, Kuivalahti—Kolttaköngäs moottoriveneessä (yht. 30: —):

1530	← Salmijärvi . . . . . ← ↑	1500
1550	→ Kuivalahti . . . . . →	1440
1600	← ” . . . . . ←	1430
1830	↓ → Kolttaköngäs . . . . . →	1200

Venereitti, joka alkaa Kuivalahdesta, käy Paatsjokeen kuuluvaa kaunista, tunturien ympäröimää Töllevijärveä pitkin pohjoiseen. Järven pohjoispäästä alkavan komean Jäniskosken ohi moottorivene vedetään kosken sivuun rakennettua rataa pitkin. Jäniskosken alta matkaa jatketaan virtaa alas Paatsjoen viimeiselle mahtavalle koskelle, *Kolttaköngäälle*, jonka niskassa lasketaan maihin. Sieltä on 1 km:n kävelymatka Kolttaköngään lappalaiskylään, jossa sijaitsee Suomen Matkailijayhdistyksen maja. — Kolttaköngään kylää nimitetään myöskin Boris-Glebkiksi siellä sijaitsevan, v:n 800 tienoilla murhattujen Boris ja Gleb nimisten kristittyjen ruhtinaiden muistoksi pyhän Trifonin 1500-luvulla rakentaman vanhan kirkon mukaan, jonka vieressä 1874 rakennettu uusi kirkko sijaitsee.

Kolttaköngäältä matkaa voidaan jatkaa edelleen Paatsjoen suussa Bök-vuonon rannalla sijaitsevaan norjalaiseen *Kirkkonniemen* (Kirkenesin) kauppalaan joko moottoriveneessä (25: —) tai siten, että Kolttaköngäältä matkustetaan moottoriveneessä *Jokiniemeen* (Elvenesin; 10: —) ja sieltä kaksi kertaa päivässä kulkevassa linja-autossa Kirkkonniemeen. Kirkkonniemi on norjalaisen rannikkopostihöyrylaivaliikenteen päätekohta, joten sieltä on tilaisuus jatkaa matkaa Norjan rannikkoa pitkin etelään *Narvikiin* ja sieltä rautateitse Suomeen.

Kirkkonniemestä »Hurtigrutenin» laivoissa

a) *m*, k 8.00, to 6.00; laivanmuutto *k*, p, l *Lødingenissä*, josta lähtö *k*, p, l 12.30; saap. *Narvikiin* *k*, p 16.30, l 17.00.

b) *s*, ti 6.00, p 8.00; saap. *Svalvaeriin* *ti*, to, s 18.00; *Svalvaerista* toisella laivalla *ti*, to 21.30, s 22.00; saap. *Narvikiin* *k* 9.30, p 8.00, m 10.45 [Kirkkonniemi—Lødingen—Narvik 1. lk. (hyttipaikka) Nkr. 75: 60, 3. lk. Nkr. 30: 15, Kirkkonniemi—Svalvaer—Narvik 1. lk. (hyttipaikka) Nkr. 84: 50, 3. lk. Nkr. 33: 50].

Narvikista junassa 19.25, saap. Bodeniin 8.13 (makuuvaunuja), *Bodenista* junassa 9.07, saap. Haaparantaan 13.12, *Haaparannasta* junassa 14.00, saap. *Tornioon* 15.10 (Narvik—Vassijaure 2. lk. Nkr. 3: 90, 3. lk. Nkr. 2: 60, Vassijaure—Tornio 2. lk. Rkr. 30: 75, 3. lk. Rkr. 20: 50, makuupaikka 2. lk. Rkr. 10: —, 3. lk. Rkr. 5: —).

Kirkkonniemi—Liinahamari laivassa kerran viikossa.

Salmijärveltä postiautot jatkavat matkaansa itäiseen suuntaan tunturimaisemien halki Petsamonjoen laaksoon, jossa kasvillisuus muuttuu rehevämmäksi.

Yläluostarilla, jossa sijaitsee Suomen Matkailijayhdistyksen maja, on tilaisuus urheilukalastukseen. Majalta kääntyä tie kreikkalais-katoliseen luostariin, jonka komea kirkko pyhäinjäännöksineen on näkemisen arvoinen.

Alaluostarin kylä on Petsamon alueen hallinnollinen keskus, sitä seuraa *Näsykän* talonpoikaiskylä ja sen jälkeen *Parkkinan* kylä, joka sijaitsee 15 km pitkän Petsamonvuonon pohjukassa ja on Petsamon huomattavin asutuskeskus.

Parkkinasta maantie jatkuu *Trifonan* satamakylän ohitse *Liinahamarin* syväsatamaan, jossa sijaitsee Suomen Matkailijayhdistyksen maja.

Keskiyöaurinko näkyy Petsamossa 22/5—23/7.

Liinahamari—Kirkkonieniemi laivassa kerran viikossa.

Liinahamari—Vaitolahti laivassa kaksi kertaa viikossa.

Laiva poikkeaa m. m. *Kalastajasaarennon* niemimaan edustalla sijaitseville matalille, runsaan linnustonsa takia mielenkiintoisille *Heinäsaarille*. Kalastajasaarennon pohjoiskärjessä sijaitsevassa *Vaitolahden* kylässä on Suomen Matkailijayhdistyksen maja.

Reitti 16.

TORNIO—KAULIRANTA—ENONTEKIÖ.

Tornio—Kauliranta rautateitse:

2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.
10 ⁵⁵	—	—	← Helsinki . . . . . ←	800	1808
1100	1620	0	← Tornio . . . . . ←	840	1841
1319	2008	75	→ Kauliranta . . . . . →	622	1442

Rautatie suuntautuu *Tornio*sta (ks. reittiä 2) pohjoiseen Tornionjoen vartta seuraten.

Aavasaksan aseman itäpuolella kohoaa samanniminen 222 m korkea vuorenharjanne. Aavasaksa on tullut tunnetuksi »keskiyön auringostaan», joka juhannuksen tienoissa näkyy sinne useana yönä peräkkäin.

Kauliranta—Muonio—Enontekiö postiautossa (Kauliranta—Muonio 70: —, Kauliranta—Enontekiö 95: —):

	km		
<i>s, ti, k, to, p, / 1330</i>	—	← Kauliranta . . . ←	<i>s, m, k, to, p, / 1330</i>
<i>s, ti, k, to, p, / 1930</i>	192	→ Muonio . . . . . →	<i>s, m, k, to, p, / 730</i>
<i>ti, to, / 2010</i>	—	← „ . . . . . ←	<i>s, k, p 700</i>
<i>ti, to, / 2240</i>	271	→ Enontekiö . . . →	<i>s, k, p 430</i>

Maantie johtaa Tornionjoen ja siihen yhtyvän Muonionjoen vartta Turtolan ja Kolarin kirkonkylien kautta *Muonion* suureen kirkonkylään sekä sieltä edelleen jokilaaksoa seuraten, tuntureiden häämöittäessä taivaanrannalla, Palojoensuun kylään, missä tie kääntyy jyrkästi koilliseen ja päättyy Ounasjärven rannalla sijaitsevaan *Enontekiön* kirkonkylään *Hettaan*.

Palojoensuusta matkaa voidaan jatkaa Muonionjokea ylös Ruotsin puolella olevan *Karesuannon* kautta korkeiden tuntureiden välissä sijaitsevalle *Kilpisjärvelle* ja Norjan *Skibotniin*.

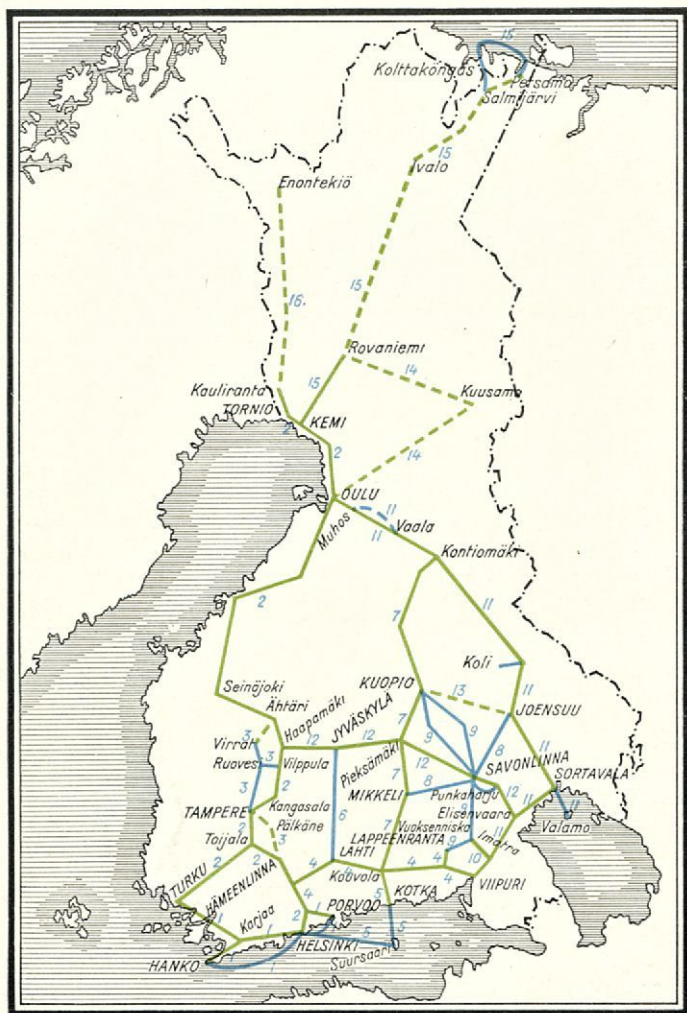

YLEISSILMÄYSKARTTA.

MATKAILUREITITÄ SUOMESSA (KAAVIOKARTTA)

— = rautatie   — = laivareitti
- - - = autolinja

Karttaan merkityt numerot viittaavat matkareittiselostusten
järjestysnumeroihin

Tarkempia tietoja antaa: